

Günler, aylar ve mevsimler

Wochentage, Monate und Jahreszeiten

Bölüm 01

00:10

Şu an: gün am, ay ve mevsim im

KISAYOL

Günler, aylar, mevsimler — hepsi der. Günün önüne **am** gelir (**am Montag**), ayın ve mevsimin önüne **im** (**im Mai · im Sommer**). «Her pazartesi» demek için tek kelime yeter: **montags**, küçük harfle.

Türkçede hepsine aynı eki takarsın: mayı**sta**, pazartesi günü, yaz**ın**. Almanca iki küçük kelime kullanıyor ve hangisinin geleceğini zaman diliminin boyu belirliyor: kısa olan (gün) **am**, uzun olan (ay, mevsim) **im**.

✓ **Ich habe am Montag frei.**

Pazartesi izinliyim. → gün, **am**

✓ **Im August fahren wir in die Türkei.**

Ağustosta Türkiye'ye gidiyoruz. → ay, **im**

✗ **Im Montag habe ich frei.**

Gün **im** almaz; **im** yalnız ay ve mevsim için.

İpucu: Almanca bir kelimeye dokun. Türkçesi çıkar, deftere kaydedersin, sonra Panom'da quiz'le sınarsın.

Anladım

Bunu Türkçede zaten yapıyorsun: -de ve -leri

Türkçede zamanı ekle bağlıyorsun ve bu sayfadaki her kalıbın Türkçede bir karşılığı var. Fark şu: Türkçe çoğu yerde aynı eki kullanıyor, Almanca ise zamanın türüne göre ayrı kelime seçiyor.

TÜRKÇE	ALMANCA	NE OLUYOR
mayısta	im Mai	ay → im
yazın • kışın	im Sommer • im Winter	mevsim → im
pazartesi (günü)	am Montag	gün → am
hafta sonu	am Wochenende	hafta sonu da gün gibi → am
pazartesi	montags	-leri → -s, küçük harf
akşamları	abends	aynı -s

Hatırlama yolu: takvimde **tek bir kutuya** sığan zaman (gün, hafta sonu) **am** alır; bir sayfa ya da daha uzun (ay, mevsim) **im**. Türkçedeki «-leri» de Almancada tek harf: **-s**.

✓ **Am Wochenende besuche ich meine Eltern.**

Hafta sonu ailemi ziyaret ediyorum. → hafta sonu da gün gibi **am** alır

✓ **Wir gehen im Winter Ski fahren.**

Kışın kayağa gidiyoruz. → mevsim, **im**

✓ **Ich gehe montags zum Deutschkurs.**

Pazartesi Almanca kursuna gidiyorum. → «-leri» = **-s**

am ve **im** aslında birer kısaltma: **an dem** ve **in dem**. Neden bu biçimi aldıkları **an edatı** ve **in edatı** sayfalarında; A1'de kalıbı olduğu gibi almak yeter.

Tablo: yedi gün, on iki ay, dört mevsim

Yedi günün, on iki ayın ve dört mevsimin artikeli aynı: **der**. Tek tek ezberlemene gerek yok; listeyi bir kez **der** ile sesli söyle, yeter. Okunuş sütununda büyük harfle yazılan hece vurgulu.

GÜN	TÜRKÇE	OKUNUŞU	KISA
der Montag	pazartesi	MON-tak	Mo
der Dienstag	salı	DİNS-tak	Di
der Mittwoch	çarşamba	MİT-voh	Mi
der Donnerstag	perşembe	DO-nırs-tak	Do
der Freitag	cuma	FRAY-tak	Fr
der Samstag	cumartesi	ZAMS-tak	Sa
der Sonntag	pazar	ZON-tak	So

Kısaltmalar takvimde, ders programında ve dükkân kapısındaki çalışma saatlerinde karşına çıkar: **Mo-Fr 9-18 Uhr** = pazartesiden cumaya 9-18 arası açık.

AY	TÜRKÇE	OKUNUŞU
der Januar	ocak	YA-nu-ar
der Februar	şubat	FE-bru-ar
der März	mart	MERTS
der April	nisan	a-PRİL
der Mai	mayıs	MAY
der Juni	haziran	YU-ni

İlk altı ayın vurgusu kolay: **April** dışında hepsi ilk hecede. **März** ve **Mai** zaten tek hece.

AY	TÜRKÇE	OKUNUŞU
der Juli	temmuz	YU-li
der August	ağustos	au-GUST
der September	eylül	zep-TEM-bır
der Oktober	ekim	ok-TO-bır
der November	kasım	no-VEM-bır
der Dezember	aralık	de-TSEM-bır

Mart, mayıs ve ağustos Türkçeden tanıdık; geri kalan dokuzu İngilizceye benziyor. Bu yarıda vurgu değişiyor: **Juli** dışında hepsi ikinci hecede: au-GUST, zep-TEM-bır, ok-TO-bır.

MEVSİM	TÜRKÇE	OKUNUŞU	ÖRNEK
der Frühling	ilkbahar	FRÜ-ling	Im Frühling blühen die Bäume . — İlkbaharda ağaçlar çiçek açar .
der Sommer	yaz	ZO-mır	Im Sommer ist es heiß . — Yazın hava sıcak .
der Herbst	sonbahar	HERPST	Im Herbst regnet es viel . — Sonbaharda çok yağmur yağar .
der Winter	kış	VİN-tır	Im Winter schneit es . — Kışın kar yağar .

Mevsimin kendisi **die Jahreszeit** — artikeli farklı, sebebi sayfanın son bölümünde.

Okunuş sütunu yaklaşık; asıl iş şu yedi kuralda. Yirmi üç kelimenin çoğunu bunlar çözüyor:

- Sondaki **g** «k» okunur: **Tag** → «tak». Yedi günün altısı bu sesle biter.
- Kelime başında ünlüden önce gelen **s** «z» okunur: **Samstag** • **Sonntag** • **Sommer** • **September**.
- j** Türkçedeki «y»: **Januar** • **Juni** • **Juli**. Türkçedeki j sesiyle okunmaz.
- ei** ve **ai** «ay» okunur: **Freitag** • **Mai**.
- z** «ts» okunur: **März** • **Dezember**. **w** ise «v»: **Mittwoch** • **Winter**.
- Dienstag** • **Donnerstag** • **Samstag** içindeki **st** «şt» okunmaz: kelime ikiye bölünüyor (**Diens-tag**), **s** ile **t** ayrı hecede kalıyor.
- Sondaki **-er** tam «er» okunmaz, kısa bir «ır»a yakın: **Sommer** • **Oktober** • **Winter**.

✓ **Mein Geburtstag ist im Juli.**

Doğum günüm temmuzda. → «yuli» okunur, Türkçedeki j ile değil

✓ **Heute ist Donnerstag.**

Bugün perşembe. → «DO-nırs-tak»: buradaki **st** «şt» değil

REKLAM

Cümlede: am, im, -s ya da hiçbiri

Kelimeyi bilmek yetmiyor; cümlede önüne ne geleceğini de bilmen gerekiyor.

Aşağıdaki tablo bütün durumları topluyor. İlk dördü **am** ve **im**, sonraki ikisi **-s**; son ikisinde günün önüne artikel gelmez.

NE SÖYLÜYORSUN	KALIP	ÖRNEK
bir gün , hafta sonu	am + gün	Am Freitag gehen wir ins Kino . — Cuma sinemaya gidiyoruz .
günün bir parçası	am Morgen · am Abend	Am Abend lese ich ein Buch . — Akşam kitap okuyorum .
gün + günün parçası	am Montagabend (tek kelime)	Am Montagabend habe ich Zeit . — Pazartesi akşamı vaktim var .
ay , mevsim	im + ay / mevsim	Im März wird es wärmer . — Martta hava ısınıyor .
her hafta aynı gün	gün + s , küçük harf	Der Supermarkt ist sonntags geschlossen . — Süpermarket pazarları kapalı .
her gün aynı saat dilimi	morgens · abends	Ich trinke morgens Tee . — Sabahları çay içerim .
bugün hangi gün	edat yok , artikel yok	Heute ist Freitag . — Bugün cuma .
iki gün arası	von ... bis ...	Ich arbeite von Montag bis Freitag . — Pazartesiden cumaya çalışıyorum .

Tek istisna gece: **in der Nacht**. **die Nacht** dışı olduğu için **am** buraya hiç oturmaz.

Tablodaki en önemli ayrım **am Montag** ile **montags** arasında. Biri tek bir pazartesi, öbürü her pazartesi:

✓ **Am Montag** habe ich einen Termin.

Pazartesi randevum var. → bir kez, bu pazartesi

✓ **Montags** habe ich Deutschkurs.

Pazartesi Alimca kursum var. → her hafta

✗ Ich arbeite ~~am Montags~~.

İki kalıp karıştı: ya **am Montag** (bir kez) ya **montags** (her hafta). -s alan kelime **am** almaz.

Bölüm 05

05:30

Günü saymak: heute, morgen, gestern

Takvimi bugünden sayan beş kelime var. Beşi de zarf: cümle başı dışında küçük harfle yazılır, artikel almaz, önüne edat gelmez.

ALMANCA	TÜRKÇE	ÖRNEK
vorgestern	evvelsi gün	Vorgestern war ich krank . — Evvelsi gün hastaydım .
gestern	dün	Gestern war Sonntag . — Dün pazardı .
heute	bugün	Heute ist Montag . — Bugün pazartesi .
morgen	yarın	Morgen habe ich frei . — Yarın izinliyim .
übermorgen	öbür gün	Übermorgen fliege ich nach Izmir . — Öbür gün İzmir'e uçuyorum .

Günün bir parçasıyla birleşince ikinci kelime büyük harfle yazılır: **heute Morgen** (bu sabah) • **gestern Abend** (dün akşam) • **morgen Abend** (yarın akşam). «Yarın sabah» için Almanlar **morgen früh** der.

Buradaki asıl tuzak **morgen** kelimesi: aynı harfler üç ayrı anlama geliyor ve farkı büyük harf ile sondaki -s taşıyor.

✓ Ich rufe dich **morgen** an.

Seni yarın ararım.

✓ Ich komme **morgen früh**.

Yarın sabah geliyorum.

✓ **Heute Morgen** habe ich verschlafen.

Bu sabah uyuyakaldım. → **heute** + **Morgen** = bu sabah

Bölüm 06

06:50

Yanlış yapılan dört yer

Bu dördü A1'de en sık duyulan hatalar. İkisi edat, ikisi yazım. Yazım hataları konuşurken duyulmaz ama mesajda, sınavda ve formda hemen göze batar.

TUZAK 01

Ay am almaz — ama tarih alır

✗ Ich habe ~~am~~ Mai Geburtstag.

Ay am almaz.

✓ Ich habe **im** Mai Geburtstag.

Doğum günüm mayısta.

✓ Ich habe **am** 12. Mai Geburtstag.

Doğum günüm 12 Mayıs'ta. → artık tek bir gün, o yüzden **am**

Ayın önüne gün sayısı gelince kalıp gün kalıbına döner, çünkü artık tek bir günden söz ediyorsun. Tarihin okunuşu [sayılar sayfasında](#).

TUZAK 02

freitags küçük, Freitag büyük

✗ Wir haben ~~Freitags~~ Unterricht.

-s alan gün adı isim değil zarf; büyük harf yanlış.

✓ Wir haben **freitags** Unterricht.

Cumaları dersimiz var.

Büyük harf yalnız cümlelerin başında gelir, o da kelime değiştiği için değil, cümle başladığı için: **Freitags haben wir Unterricht.**

TUZAK 03

«Bugün pazartesi» derken edat yok

✗ Heute ist ~~am~~ Montag.

Günün adını söylüyorsun, bir şeyin ne zaman olduğunu değil; edat gereksiz.

✓ Welcher Tag ist heute? — Heute ist **Montag**.

Bugün günlerden ne? — Bugün pazartesi.

am yalnız «o gün bir şey oluyor» derken gelir: **Am Montag habe ich frei.** Günün adı cümlelerin yüklemiyse çıplak kalır.

TUZAK 04

Bis morgen küçük, Guten Morgen büyük

✗ Bis ~~Morgen~~!

Yazım hatası: «yarın» anlamındaki **morgen** küçük yazılır.

✓ Bis **morgen**!

Yarın görüşürüz. → yarın = küçük harf

✓ Guten **Morgen**!

Günaydın. → burada sabah, yani isim: büyük harf

✓ **Montags arbeite ich, am Wochenende nicht.**

Pazartesi çalışıyorum, hafta sonu çalışmıyorum. → **-s** ve **am** tek cümlede

Kimsenin söylemediği kısım: Wochenende neden das

Kural «hepsi **der**», ama bu sayfada bir **das** var: **das Wochenende**. Sebep Almancanın birleşik isim kuralı: birleşik ismin artikelini **son parça** belirler. **Wochen + Ende → das Ende → das Wochenende**.

KELİME	SON PARÇA	SONUÇ
das Wochenende	das Ende	das — hafta sonu
das Frühjahr	das Jahr	das — ilkbahar , der Frühling ile aynı anlam
die Jahreszeit	die Zeit	die — «mevsim» kelimesinin kendisi
der Montag	der Tag	der — kurala uyuyor
der Mittwoch	die Woche	der — kuralı bozan tek gün

Mittwoch kuralı bozuyor: sonu **Woche** (dişil) ama gün adı olduğu için **der**. Yani önce «gün adı = der» kuralını tut, birleşik isim kuralını sonra.

✓ **Das Wochenende war schön.**

Hafta sonu güzeldi. → **das**, çünkü son parça **das Ende**

✗ **Der Wochenende war schön.**

«Günlerin hepsi der» kuralı hafta sonuna taşınmış; burada son parça belirler.

Ders kitabının söylemediği bir şey daha: kelimeler bölgeye göre değişiyor. Kuzey ve doğu Almanya'da cumartesiye çoğu zaman **Sonnabend** denir; takvimdeki kısaltma yine **Sa.** Avusturya'da ocak ayı **Jänner**. Telefonda **Juni** ile **Juli** karışmasın diye bazen **Juno** ve **Julei** denir; duyarsan şaşırma.

✓ **Am Sonnabend hat die Bäckerei bis 12 Uhr geöffnet.**

Cumartesi fırın 12'ye kadar açık. → **Sonnabend = Samstag**

İPUÇLARI

Testten önce bunları bil

Konunun çekirdeği üç satırda, altında Türkçeden çevirirken en sık düşülen yerler.

01 Gün am, ay ve mevsim im

Takvimde tek kutuya sığan zaman (gün, hafta sonu, tarih) **am** alır; ay ve mevsim **im**.

am Montag • am Wochenende • im Mai • im Sommer

02 Her hafta = -s, küçük harf

Her hafta tekrar eden gün tek kelimeyle söylenir: gün adına **-s** eklenir, küçük yazılır, önüne edat gelmez.

Ich arbeite samstags nicht.

03 Bugün hangi gün: edat yok

heute • morgen • gestern ile günün adını söylerken ne edat ne artikel gelir.

Heute ist Montag. • Gestern war Sonntag.

04 Hepsi der, hafta sonu das

Yedi gün, on iki ay, dört mevsim: hepsi **der**. **das Wochenende** artikkelini son parçadan alır: **das Ende**.

der Montag • der Mai • der Sommer • das Wochenende

✗ ~~Im Montag habe ich frei.~~

✓ **Am Montag habe ich frei.**

Gün **am** alır; **im** ay ve mevsim için.

✗ ~~Ich habe am Mai Geburtstag.~~

✓ **Ich habe im Mai Geburtstag.**

Ay **im** alır. Gün sayısı gelirse **am**: **am 12. Mai**.

✗ ~~Ich arbeite Samstags nicht.~~

✓ Ich arbeite samstags nicht.

-s alan gün adı zarftır, küçük harfle yazılır.

✗ ~~Heute ist am Montag.~~

✓ Heute ist Montag.

Günün adını söylerken edat da artikel de gelmez.

✗ ~~Bis Morgen!~~

✓ Bis morgen!

Küçük morgen «yarın», büyük Morgen «sabah».

Bölüm 08 DİZ

Cümleyi kendin diz

Kelimelere dokun, doğru sırayla yerleştir. Almancanın en zor kısmı burası — ve seçenek şıkkı yok, cümleyi **sen** kuruyorsun.

KELİMELERE DOKUN

KELİMELERE DOKUN

KELİMELERE DOKUN

Bölüm 08

09 : 20

Kendini dene

Cevaba dokun — neden öyle olduğunu birlikte görelim.

+4

Konuyu bitir: tam testi çöz

10 soru · süreli · sınav gibi · %60 ile konu biter

NOTLARIN

Bu konuya notun

Aklında kalsın istediğın kuralı, örneğı ya da soruyu yaz. Kendiliğinden kaydedilir ve Panom'da toplanır.

Notun

Örneğın: -ung ile biten her isim die.

REKLAM

728 × 250

GENAU ALMANCA — KURAL DEĞİL, ANLAŞILMA ANI.
GENAU · ÜCRETSİZ ALMANCA KÜTÜPHANESİ